

AgEcon SEARCH

RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

NÉHÁNY ÉRDEKES TAPASZTALAT

A Kisinyovi Mezőgazdasági Kiállításon több magyar szakember figyelmét felkeltette az a *szőlősorköz-művelő eszköz*, amelynek két szélső kapatestére tapogatót szereltek fel. Ha a vontatott eszköz tapogatószerkezete szőlőtőkéhez ér, a kapatestet a hidraulikus szerkezet oldalirányba azonnal elmozdítja, így megvédi az ültetvényt a sérüléstől vagy a munkaeszközt a támberekezés okozta károsodástól.

A *cukorrépatermést* már cukortartalom szerint is mérik a termelőgazdaságokban. Az egy hektárra eső cukortermelés a köztársaságban 56–58 q (nagyobb területen termelnek cukorrépát, mint Magyarországon!). A répa betakarítását és feldolgozását 16%-os digestionál kezdik, bár a digestio országos átlagban 18–20% között van.

A köztársasági és a körzeti (járási) *kolhoztanácsok* széles körű tervezési, irányítási, pénzügyi, vezetési és ellenőrzési jogokat gyakorolnak. Határozataik a kolhozokra kötelezőek. A tagszövetkezetek befizetéseiből tartják fenn magukat, to-

vábbá az így képződő alapból az eszközszegény kolhozok, illetve a kolhozközi-vállalkozások fejlesztéséhez járulnak hozzá. A gépesítési központ és javítóház, amely 1200 erőgépet és nagyobb munkagépegyeségeket irányít, a kolhoztanács tulajdonában van. A kolhozközi vállalkozások szakapparátusa is — az esetek többségében — a körzeti kolhoztanács irányításában dolgozó szervezet.

A kolhozoknak a termelési, gazdálkodási tevékenységén kívül feladata az egész *falu szociális és kulturális életének* korszerűsítése, javítása. A szocialista állam olyan jövedelempolitikai viszonyokat teremt a kolhozokban, hogy a kolhozok képesek legyenek a falvak iskoláit, kórházait, óvodáit, bölcsődeit, kulturális és sportobjektumait megépíteni, működtetni. A kolhoz- és szovhoztagok dolgozói gyermekeiknek bölcsődei, óvodai, iskolai ellátását a mezőgazdasági nagyüzemek térítésmentesen biztosítják.

A szövetkezetek alapító tagjainak havi *nyugdíját* a közös gazdaságok a lehetőségekhez képest kiegészítik.

AZ AGROBER
TUNÉZIÁBAN

BALOGH DÁVID

Losonci Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke 1975. novemberében látogatást tett Tunéziában¹ és tárgyalásokat folytatott Tunézia elnökével, Habib Burgiábával. A tárgyalások után a két ország képviselői gazdasági együttműködési megállapodást írtak alá.

¹ Tunézia 1956-ban nyerte el függetlenségét. Az ország területéből 7,76 millió ha a mezőgazdaságilag hasznosított terület, amelyből 4,5 millió ha a mezőgazdaságilag művelhető. Az ország területének egyharmada sivatag. A mező- és erdőgazdaság, valamint a halászat adja az össztermelés 60–70%-át. Fontosabb

A FEJLESZTÉSI TERV KÖRVONALAI

Az egyezmény szerint a Magyar Népköztársaság segítséget nyújt a tunéziai mezőgazdaság fejlesztéséhez és — az előirányzott áruszállítások mellett — a mezőgazdasági termelés komplex fejlesztését a nagyüzemi technológiák és üzemszervezési módszerek átadásával elősegíti. Az együttműködés keretében elsőként a Ghazala-Mateuri Agráripari Kombinátnál fejlesztésére kerül sor, amely mintauzemként ösztönözné a nagyüzemek, a különböző technológiák fejlesztését. Ennek megvalósítása érdekében fejlesztési tanulmánytervet kell készíteni, amelyben ki kell

növények a szemes termények, a cukorrépa, a zöldségfélék, az olajbogyók, a szőlő és a citrusfélék. Az állatállomány nagyrészt szarvasmarha és juh, kisebb részben kecske és tevé. A mezőgazdasági nagyüzemek száma kevés. Az élelmiszer-behozatal igen jelentős, az ország nagy mennyiségű gabonát, húst, tejet, vajot, cukrot vásárol külföldön. Az ország egyik legfontosabb célkitűzése, hogy a mezőgazdaság fejlesztésével, a termelési színvonal növelésével a lakosság élelmiszer-szükségletét hazai termelésből fedezze.

dolgozni a termelés fejlesztésének irányait, meg kell határozni az üzemágak méretét, technológiáját és a műszaki fejlesztést, fel kell mérni a fejlesztés gazdasági kihatásait, gazdaságosságát és meg kell állapítani a fejlesztés ütemét.

Az AGROBER Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kirendeltsége készítette el a fejlesztési tervet és 1977. június végén került átadásra.

A fejlesztési terv tartalma megkívánta, hogy a nagyüzemi technológiák kidolgozásában és fejlesztésében részt vevő szakembereket is bevonjuk a tervezőmunkába. A növénytermelés tervezésében a KITE, a szarvasmarha-tenyésztés tervezésében az AGROKOMPLEX vett részt. A fejlesztési terv készítése során 1976 végén több hónapig a kirendeltség, valamint a KITE és az AGROKOMPLEX szakemberei Tunéziában tartózkodtak a helyszíni *adottságok, lehetőségek* tanulmányozása céljából.

A helyszínen készítettünk egy *konceptiótervet*, amelyet a tunéziai és a Tunéziában dolgozó más országbeli szakemberek előtt bemutattunk. Ennek az volt a célja, hogy a helyszínen alakítsuk ki a legfontosabb célkitűzéseket és így biztos alapot nyerjünk a fejlesztési terv előkészítéséhez.

A *Ghazala-Mateuri Agráripari Kombinát Tunisztól* 70 km-re található, a Földközi-tenger partján. Az éghajlat mediterrán. A nyár hosszú és forró, úgyszólván csapadékok nélkül. A tél enyhe, rövid, bőséges csapadékkal. A legmelegebb hónap az augusztus, amelynek sokéves átlagmaximuma 34,9 °C. Abszolút maximumként a 45 °C és abszolút minimumként a 0 °C fordul elő. A hőmérséklet kedvez a mezőgazdasági termelésnek. Ahol a nyári csapadékhányt öntözéssel sikerül pótolni, ott a termelés szinte folyamatos lehet. A gazdaság talajai a víz hatása alatt kialakult halomorf, hidromorf és vertisol talajok. Nagyrészen nehéz agyag, agyagos vályog jellegűek, magas sótartalommal.

A tervezésbe vont terület összesen 6683 ha, amelyből a szántó 4533 ha, 825 ha a gyep, 275 ha a szőlő, 115 ha a narancs, 367 ha az olajfa és 451 ha a nem hasznosított terület, valamint 117 ha egyéb gyümölcsös.

A gazdaság területéből mintegy 1500 hektárt sújt több-kevesebb rendszerességgel árvíz, és mintegy 2500-at *belvíz*. A vízzel sújtott területeken bakhátas művelési rendszer folyik, amely egyrészt jelentős területkiesést okoz, másrészt pedig a nagyüzemi agrotechnika alkalmazását gátolja. A gazdaság jelenleg 17 — tehát igen sok — növényt termel, amelyek közül a kalászosok aránya (70%) a legnagyobb. Jelentős területen termelnek cukorrépát (4,3%), továbbá napraforgót (8,4%), hüvelyeseket és pillangósokat (14,9%). A hozamok alacsonyak (kemény búza 17,8 q/ha, lágy búza 24,9 q/ha, napraforgó 8,6 q/ha). Ugyanez a helyzet az ültetvények hozamaival illetően is. Ennek oka a nem megfelelő talajművelési rendszerben, a hiányos tápanyag-visszaforgásban, a fajtakérdésben, a hiányos növényvédelemben, általában a nem megfelelő agrotechnikában és a technológiában keresendő.

A gazdaságban szarvasmarhát és juhot tartanak. A nem megfelelő tenyésztési, takarmányozási, állategészségügyi és tartási körülmények következtében az állattenyésztés hozamai szintén alacsonyak. A gazdaság eszközállománya, felszereltsége nem kielégítő.

Mielőtt a terv elképzeléseit érintenénk, röviden a tervezés módszerét ismertetjük. Utaltunk már arra, hogy a koncepciótervet a helyszínen dolgoztuk ki. Ennek érdekében legelőször a gazdaság rendelkezésre álló erőforrásainak (földterület, munkaerő, tartós állóeszközök) mennyiségét, várható alakulását vettük számba. A koncepciótervben meghatároztuk a lehetséges ágazatok és ágazati változatok körét és méretét. A nemzetgazdasági célkitűzéseken, az állami gazdaság lehetőségein és adottságain kívül, döntő mértékben az ágazatok jövedelmezőségi rangsorban elfoglalt helyét vettük figyelembe, majd az erőforrások és a korlátozó tényezők figyelembevételével meghatároztuk a legnagyobb nyereséget adó termelési szerkezetet. A fenti módszer alkalmazásával egy olyan *optimális jövedelmet* adó termelési szerkezetet kaptunk, amelyet teljes egészében beépítettünk a részletes tervbe.

A fejlesztési terv az 1978–1992 közötti időszakot — tehát 15 évet — ölel fel.

A részletes terv tulajdonképpen a különböző ágazatok technológiáját, a fej-

lesztéshez szükséges eszközigényt és a termelés pénzügyi tervét, továbbá közgazdasági elemzését tartalmazza.

Összesen 15 árutermelő ágazat és ágazati változat jövedelmezőségét számítottuk ki. Ebben a rangsorban legjobb a cukorrépa, második a holstein-friz tehenészet, de előkelő helyet foglal el a tojás-termelés és a búza is. A húsmarhatartás és a juhászat számításaink szerint veszteséges volt. Az ültetvények jövedelmezősége is kedvezőnek mutatkozott, ezért fejlesztésük feltétlenül indokolt.

A TERV CELKITŰZÉSEI ÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI

A terv *legfontosabb elgondolásaiból* csupán néhányat emelünk ki:

— A növénytermelésben az eddigi 17 növény helyett csak 5 főnövény kapott helyet. Ezek a búza, kukorica, napraforgó, alexandriai here, cukorrépa. Távolilag néhány másodvetésű növény is helyet kap a termelési szerkezetben.

— Az állattenyésztésben a tejtermelés jutna vezető szerephez. A mérsékelt méretű juhtenyésztést a tunéziai fél kívánóságára építettük be. Ezáltal a termelést nagymértékben szakosítjuk.

— A növénytermelésben és az állattenyésztésben egyaránt *koncentrált* termelést valósítunk meg. A *minimális ágazati méretek* a növényeknél 500 ha-t jelentenek. A tejtermelő tehenészet 2000 db holstein-friz tehénnel alakul ki. Az ültetvények méretei is megfelelő koncentrációt érnek el. Ez lehetővé teszi a legjobb technológiák és technikai eszközök alkalmazását. (Természetesen a technológiák adaptációja a helyi adottságok figyelembevételével történhet.)

— Mindezek következtében jelentős hozamnövekedés várható (búza 42 q/ha, kukorica 72 q/ha, cukorrépa 550 q/ha).

— A terv a ráfordítások jelentős növelésével számol.

A tervben olyan jelentős műszaki fejlesztést irányoztunk elő, amelyek a kitűzött célok elérését lehetővé teszik. Ezek a következők:

— a rendezetlen vízhelyzet megoldása, ami az egész gazdálkodás alapkérdése;

— a gépesítés fejlesztése az új technológiák által megkívánt géprendszerekkel;

— az öntözéses gazdálkodás bevezetése;

— olyan kapacitású szárító, feldolgozó, takarmánykeverő tevékenység megteremtése, amelyet a termelési szerkezet igényel;

— az ültetvények fejlesztése az egyik leghatékonyabb beruházás lehet, ezért már a fejlesztés első időszakában sorra kerül;

— új, koncentrált állattenyésztő telepek építése szükséges, amelyek között szerepel 2 darab 1040 férőhelyes tehenészteli telep, üszőnevelő telep stb.

Az egy hektár mezőgazdaságilag művelt területre jutó termelési költség négyeszeresére növekszik. A területegységre vetített állóeszközérték hússzorosa lesz a jelenleginek. Négy év alatt a kiindulási alapként (1978/1979) tervezett jövedelem több mint kétszeresére, a fejlesztés egész időszakára pedig ötszörösére növekedik. A befektetett álló- és forgóeszközök hatékonysága előreláthatóan szintén növekszik, bár ez a szám elég szerény, mintegy 5–6%-os. Az összeges ráfordítást figyelembe véve, a hatékonyság mintegy 4–5%-os.

Az elkészített tervet a tunéziai szakemberek áttanulmányozták. Ez év szeptember végén magyar küldöttség járt Tunéziában és a felmerült észrevételeket megvitatatták. Így már a végleges terv elkészíthető.

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS FOLYTATÁSA

A fejlesztési terv azonban csak az első lépcső volt az együttműködésben. A fejlesztési terv alapján az együttműködés további újabb formái jelentkeznek: a kiviteli tervek elkészítése, a fejlesztéshez szükséges magyar áruszállítások, amelyek keretében sor kerülhet gépek, berendezések, épületek kivitelére, a kivitelezés művezetése, műszaki ellenőrzése, a tunéziai szakemberek képzése, az üzemi technológiák elsajátításához és a rendszeres üzemeléshez szükséges műszaki-technológiai segítségnyújtás, szaktanácsadás.

Remélhető, hogy az utóbbi időben felmerült néhány anyagi jellegű probléma elhárul és a fejlesztési munka ténylegesen beindulhat.

ÉRDEKLI...?

S. LEÖLKES LAJOS dr.

A Szovjetunióban adják ki az első olyan világtalaszt, amely a *gyógynövények elterjedését* ábrázolja. Az atlasz első kiadása 70 000 példányban készül, részletes geográfiai, biológiai, ökológiai, biokémiai és farmakológiai tájékoztatással.

*

A szovjet kutatók megállapították, hogy a *növények* fejlődésük során bizonyos *színeket előnyben részesítenek*. A kísérletekben uborkát termeltek különböző színű fényben, és hebizonyosodott, hogy a vörös szín kedvezően hat a növények növekedésére. A vörös fényben termelt uborka adta a legnagyobb termést.

*

Régóta ismert tény, hogy az elektromágneses mező hatására *gyorsabban fejlődnek a növények*. Hogy eddig ezt nem vették

igénybe a széles körű gyakorlatban, annak legfőbb oka az volt, hogy a növények „delejezése” nagy ráfordítást kívánt. A terméshozam-növekedés ennek következtében nem volt arányban a ráfordítási költséggel. A japán tudósoknak hosszas kísérletezés után sikerült előállítaniuk olyan mágneses „hordozó anyagot”, amely a mágneses erőt a műtrágyával együtt viszi a növényekbe. Ennek folytán lehetővé válik, hogy a növények mintegy 20%-kal gyorsabban fejlődjenek. Így a termés legalább 15 nappal előbb beérik és jelentősen növekedik a hozam is.

*

Hollandiában több évig tartó kísérletezés után megszületett a „tejhús”. A *tejből készült hús* ízletesebb, mint amit szójából vagy algákból készítenek, mesterségesen kialakított rostszerkezete hasonló a marhahúshoz. A „tejhús” sok, könnyen emészthető fehérjét tartalmaz és így értékes alkotórésze lehet az ésszerű táplálkozásnak.

Tallózás

AZ IRODALMI LAPOKRÓL

A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium sajtóosztálya rendszeresen figyeli és havonta elemzi a tárcsa munkáját érintő írásokat, rádió- és televízióadásokat. Esetenként az irodalmi lapjainkban napvilágot látott írások feldolgozására is sor kerül. Így volt ez az elmúlt év végén is. Ekkor elsősorban az utóbbi bő fél esztendő alatt megjelent írásokat tekintettük át. A figyelemfelkeltő mezőgazdasági, illetve rokon témájú cikkekkal, riportokkal, szociográfiákkal, elbeszélésekkel stb. foglalkoztunk. A lapokban — örömkünkre — mintegy félszáz, szakmánk érdeklődésére számot tartó cikkekre bukkanunk. Néhányra ezúton is felhívjuk olvasóink figyelmét.

ÉLET ÉS IRODALOM

(Irodalmi és politikai hetilap)

Tizenegy, területünket érintő írását tekintettük át.

Ibrányi Tóth Béla *Úton döccenőkkel* írása olyan — faluról városba költözött — embereket mutat be, akik otthagyták a paraszti munkát, de lélekben nem váltak meg a földtől, tettekben a paraszti életmódtól.

Németh Endre *Nem terem a föld magától* című írásában a magyar mezőgazdaság szakembergondjairól ír. Komoran ábrázolja a mezőgazdasági szakmunkásképzés helyzetét, amint írja: a tudás mércéje igen alacsony, csak az jelentkezik erre a szakmára, aki máshol már nem felelt meg.

Decsfaluról, a megváltozott paraszti életformáról szól — a negatív jelenségeket talán túlzottan is kiemelve — Szekulity Péter *Szerencsétlen órában születtem* című riportja.

Az Élet és Irodalom cikkei, észrevételeink szerint, esetenként nem a valóságnak

megfelelően tükrözik a magyar falu változásait, a mezőgazdasági fejlődést. Erre legjobb példa a lap 28. számában megjelent Nagyszénási Máté *Parókat Bözsinknek* című riportja! Elfogult, szinte az érvényesülő agrárpolitikánk vonatkozó részét megkérdőjelező, a háztáji gazdálkodást nagyon elmarasztaló írás, merőben ellentétes minden kormányzintű intézkedéssel.

ÚJ TÜKÖR

(Képes kulturális hetilap)

A vizsgált időszak alatt hat riportban és tanulmányban foglalkozott tárcánk dolgaival.

A *Halak lombikban* c. riport a Szászhalombattai Temperáltvizű Halszaporító Gazdaság életéről, eredményeiről érdekesen számolt be.

Hogyan szabaduljunk a népi műemlékektől c. írás a régi falu emlékeinek megmentését segítő, fontos, közös dolgainkkal foglalkozó terjedelmes írás.

A *Csendőristen antológiája* a földmunkásmozgalmak eseményeit eleveníti fel.

A *Bükkössirató* a bükkerdők védelmében írt cikk. Kellemes, valós képet festő, olvasmányos.

A *Bekerített lelkes* című képes írás a mai változó falu életét eleveníti meg.

E hetilapban viszonylag kevés a mezőgazdaságot érintő anyag és ezek sem a jelenből merítik témájukat. Elismerésre méltó, hogy a megjelent írásokból falusi életünk meglevő értékeinek féltése csendül ki.

ÚJ ÍRÁS

(Irodalmi, művészeti és kritikai havi folyóirat)

Konkrétan mezőgazdasági témával a vizsgált időszak alatt lényegében nem, inkább csak a falut érintő, régebbi időből szerzett témákkal foglalkozott. Vajon miért? Úgy érezzük, hogy a mai változó falu többet érdemelne.

KORTÁRS

(Irodalmi és kritikai havi folyóirat)

Ez a folyóirat is alig közölt olyan írásokat, amelyek a falu mai életét, gondjait, ellentmondásait tükrözik. Inkább a múltból, a „Puszták népe” világából merítette témáit.

KRITIKA

(Művelődéspolitikai és kritikai havilap)

Hét falu, egy gond (Gulyás Mihály). A „Cserhádi napok” rendezvénysorozatának megvitatására gyűltek össze az encsi járás 38 cserhádi falujának párttitkárai, tanácsi és gazdasági vezetői, valamint közművelődési szakemberei. A „Cserhádi napok” legfőbb célja: ráirányítani a figyelmet az apró falvak közművelődési helyzetére. A cikk is ezzel foglalkozott. Figyelemre méltó, amit a mostoha adottságú vidék termelőszoftkezeteiről ír: „A korábban bevezetett állami végtermékdotáció tartja a «lelket» a dombvidéki térszékben, ami valójában nem tekinthető «össztársadalmi ajándéknak» — mint sokan állítják —, hanem az állam magasabb önköltségek ellensúlyozását szolgálja.”

Bábolnán élni (Máriási Judit). A cikk valóság-hű képet ad a Bábolnai Mezőgazdasági Kombinátról. Tizenegy év fejlődésének dinamikájában elemzi a mai helyzetet. Írói hitvallása a következő: „A hazai köztudatban Bábolna egyenlő a lóval, csikóval, tojással és az «ötszemköztös» vezérigazgatóval. Számomra Bábolna a magyarországi szellemi élet alig számon tartott, látszatra szakbarbár, voltaképpen széles kisugárzású központjának egyike. A haza okos képviselője a világban.”

FORRÁS

(Irodalmi, művészeti, tudományos havi folyóirat)

Az első számban három kis történet jelent meg: *Az árnyékban*, *az Utazás a Tiborc dűlőben*, a *Koránkélés* — jó közérzettel

című írások. Írójuk Vörös József, a múltó világ, a hagyományos, gyorsan bomló falusi élet három kis epizódját villantja fel. Szép stílusú, kerek kis történetek, változó világunk pillanatképei. Ugyanebben a számban olvashatjuk Sarkadi Imre két írását: *Petőfi, Erdei, József Attila a falusi pártiskolában* és *Nagy János példája* című írásokat. Ezek az Új Magyarország 1947. évi 3. és 4. számában közölt publikációk. Nem vígasztaló kép egyik sem. A falu kulturális elmaradottságát mutatják, azonban 30 év távlatából mindkét írás mintegy mérföldköve a fejlődésnek. Az akkor még útkeresés során felvetett gondolat ma már igazolódott: „A kulturális, gazdasági és társadalmi felszabadulás úgy látszik mégis csak párhuzamos úton halad.” Szerencsés ötlet volt ennek a két régi írásnak a közlése. Megmutatja a különbséget, azt, ami ma már megdöbbentő és azt, amire büszkék lehetünk.

A 2. számnak szinte teljes anyaga érinti a mezőgazdaságot, a falut. Erdei Ferenc eddig publikálatlan írásait közli. Mindezt jól egészíti ki Zám Tibor: *Város és vidék* című írása, mely markáns, kemény szókimondásával a mai falu életét, gondjait villantja fel. Az *Emma és a metró* című írás utal a nagy változásokra, a falusi ember munkássá válására. De talán ennél sokkal lényegesebb Fábian Katalin *Jeltelen életút* című elbeszélése. Szép szerkezeti felépítésű, a parasztság böles életszemléletét tükrözi — úgy látni a világot, amilyen. Gerő János *Az öt tag és a többiek* című elbeszélése egy klikk ügyeskedéséről, egyszerű emberek igazságszeretéről és igazság melletti kiállásáról tesz tanúságot. Rövid, tárcaszerű elbeszélés Sinka István *Daloló éhség* című munkája. A régi paraszti élet vetülete: örülni a darab kenyérnek, már a gyermekkor keserves tapasztalatából megtanult ritka, tiszta öröm volt. Ma már szinte hihetetlen történet. Egy rossz emlékekbe hullott világ kellemetlen valóságát idézi, a 3 millió koldus gyermekeinek sorát.

Jól látható, hogy a *Forrásban* megjelenő írások igényesek, jól tükrözik korunk nagy társadalmi változásait, ezen belül is a faluközösségek hajdani zárt rendszerének bomlását, az ott élő emberek munkájának, életének változásait.

ÉLETÜNK

(Havonta megjelenő irodalmi folyóirat)

A falusi életet, a mezőgazdaságot érintő írás Fazekas Imre tollából jelent meg *A Föld* címmel. A nagy változás, az egyéni küszködés, a közös gazdálkodás embert formáló célját próbálja érzékeltetni, szertüink erőtlen formában.

A folyóiratban — a vizsgált időszak alatt — nem érzékelhető az a törekvés, hogy az irodalom eszközeivel a lap a lehetőségekhez mérten segítsen a mezőgazdaságot, a falu változását, illetve tükrözne ezeket a jelenségeket, amelyek közvetlenül vagy közvetve egész társadalmunkra kihatnak.

TISZATÁJ

(Szegeden havonta megjelenő irodalmi folyóirat)

Tamási Mihálytól *A márciusi front és Erdei Ferenc* címmel közölt a lap tanulmányt. Az 1939-ben megalakult Nemzeti Parasztpárttól és előzményeiről szóló korrekt írás. Féja Géza: *Makó és a márciusi front*, valamint Csatári Dániel: *A márciusi front szerepe és jelentősége* címmel jelentett meg a lap két írást. Lényegében mindkét anyag a mezőgazdasági munkások életével, megmozdulásaival, Erdei Ferenc méltatásával foglalkozik.

Tamási Mihály: *A Duna—Tisza közének parasztsága* című tanulmány jellegű írása megfelelő elemző értékelést ad a Duna—Tisza köze parasztságának életéről; részletesebben a 60-as évekig, a későbbiekről csak rövid útmutatást ad.

A folyóiratban a mezőgazdaságot, a falut érintő témákban megjelenő anyagok inkább a régebbi időszakokból merítik témájukat, ami persze nem baj, de sok minden volna a jelen változásaiból — éppen a Tiszatájon is —, amit érdemes lenne tükröznie az irodalomnak.

A „felmérést” készítő kollektíva tudja, hogy néhány lapszámot, egy rövid időszakot kiragadva nem szabad messzenő következtetéseket levonni, megállapításainkat nem is szántuk következtetésnek. A vizsgált időszak „termése” mindenesetre ezt a képet formálta.